

CAPITOLUL XII

CÂND COBORĂRĂ ÎNSĂ DIN LECTICĂ ÎN FAȚA casei lui Petronius, supraveghetorul din *atrium* îi anunță că nu se întorsese nici unul dintre sclavii trimiși la porțile orașului. Apoi *atriensis*¹³⁸ dispuse să li se ducă mâncare acolo, însoțindu-și porunca de a nu-i scăpa din ochi pe toți cei care ieșeau din Roma cu amenințarea vergilor.

— Vezi și tu, spuse Petronius, că sunt încă în oraș, iar în acest caz, îi vom regăsi fără doar și poate. Totuși, trimite-ți și tu la porți sclavii care trebuiau s-o aducă pe Ligia acasă la tine, fiindcă aceștia o vor recunoaște cu ușurință.

— Poruncisem să fie trimiși în temnițele de la țară, răspunse Vinicius, dar voi schimba porunca numaidecât: să se ducă la porțile orașului.

Scrise câteva cuvinte pe o tăbliță acoperită cu ceară și i-o dădu lui Petronius, iar acesta dădu ordin să fie trimisă imediat acasă la tribun.

Intrară după aceea în porticul interior și, așezându-se acolo pe o bancă de marmură, începură să vorbească.

Bălaia Eunice și Iras le împinseră scăunele de bronz sub picioare, apoi, trăgând o măsuță aproape de bancă, se apucară să toarne vin în cupe din minunatele urcioare cu gâtul strâmt, aduse din Volaterra și Cerina.

— Printre oamenii tăi este vreunul care-l cunoaște pe ligianul uriaș? întrebă Petronius.

— Îl cunoșteau Atacinus și Gulo, dar Atacinus a murit ieri lângă litiera Ligiei, iar pe Gulo l-am ucis eu.

— Păcat de el, îl certă Petronius. El te-a purtat în brațe nu numai pe tine, ci și pe mine.

— Voiam chiar să-l eliberez, răspunse Vinicius, dar să lăsăm asta și să vorbim despre Ligia. Roma este o mare...

¹³⁸ Supraveghetor, intendent, portar (lb. lat.).

— Chiar așa, perlele se pescuiesc în mare. Mai mult ca sigur că n-o s-o găsim azi sau mâine, o s-o aflăm totuși negreșit. Tu mă învinovățești acum că nu ți-am dat un sfat bun, dar nu-i ade-vărat, fiindcă el s-a dovedit a fi rău abia când lucrurile au luat o întorsătură proastă. Ai auzit și tu de la bătrânul Aulus că vrea să se mute cu toată familia în Sicilia. În acest fel, fata ar fi fost și așa departe de tine.

— Aș fi plecat după ei, răspunse Vinicius, dar oricum ar fi fost în siguranță, acum însă, dacă fetița bolnavă va muri, Popeea va fi convinsă și-l va convinge și pe împărat că totul s-a întâmplat din vina Ligiei.

— Da. Asta mă neliniștește și pe mine. E posibil însă ca păpușa asta mică să se facă bine. Iar dacă va muri, vom găsi noi și în acest caz vreo soluție. Și Petronius se adânci în gânduri o vreme, apoi spuse: Popeea a primit și ea religia evreilor și crede în duhuri. Cezarul este superstițios... Dacă răspândim știrea că Ligia a fost răpită de duhuri, ea va fi crezută, mai ales că, dacă împăratul și Aulus Plautius n-au niciun amestec, a dispărut într-a-devăr în chip misterios. Numai ligianul n-ar fi fost în stare de așa ceva. Trebuia să-l fi ajutat cineva, și cum ar fi putut un sclav să strângă atâția oameni într-o singură zi?

— Toți sclavii din Roma se sprijină unii pe alții.

— Acest lucru se va sfârși cândva cu sânge. Așa-i, se ajută între ei, dar nu unul împotriva altuia, iar de astă dată se știa că răspunderea și pedeapsa vor cădea asupra slujitorilor tăi. Când le vei vorbi sclavilor tăi de duhurile rele, vor spune îndată că le-au văzut cu ochii lor, pentru că astfel vor scăpa de vină... Încearcă să-l întrebi pe vreunul dacă n-a văzut cum au ridicat-o în văzduh pe Ligia și, pe ocrotirea lui Zeus, va jura numaidecât că așa a fost.

Vinicius era și el superstițios, așa că se uită la Petronius descumpănit dintr-odată.

— Dacă Ursus nu putea să aibă oameni care să-i ajute, iar singur nu putea s-o răpească, atunci cine a răpit-o?

Petronius începu să râdă.

— Ei, vezi, spuse, vor crede și ei, de vreme ce și tu crezi pe jumătate. Așa-i lumea noastră, deși își bate joc de zei. Vor crede

și n-o vor mai căuta, iar, în acest timp, noi îi vom găsi un locșor undeva, departe de oraș, într-una din vilele mele sau ale tale.

— Totuși, cine putea s-o ajute?

— Cei de o credință cu ea, răspunse Petronius.

— Cine sunt aceia? Care-i religia ei? S-ar cuveni ca eu să știu mai bine decât tine.

— Aproape fiecare femeie din Roma își are divinitatea ei. Mai mult ca sigur că Pomponia a crescut-o în credința în Dumnezeu la care se închină și ea, dar cine este acesta, nu știu. Un lucru este neîndoielnic, nimeni n-a văzut-o aducând ofrande zeilor în vreunul din templele noastre. A fost învinuită chiar că este creștină, dar nu e cu puțință. Judecata civilă a găsit-o nevinovată. Despre creștini, se spune nu numai că se închină la capul de măgar, ci și că sunt vrăjmașii neamului omenesc și își îngăduie cele mai deșănțate nelegiuiri. Așa că Pomponia nu poate fi creștină, căci virtutea ei este recunoscută, iar o vrăjmașă a neamului omenesc nu s-ar purta cu sclavii cum se poartă ea.

— Nicăieri nu sunt tratați atât de bine ca în casa lui Aulus, îl întrerupse Vinicius.

— Păi vezi? Pomponia mi-a pomenit odată de un Dumnezeu care-i unul singur, milostiv și atotputernic. Unde i-a înmormântat pe toți ceilalți, treaba ei, destul că acest Logos al ei se pare că n-ar fi chiar atotputernic, ba mai degrabă ar trebui să fie foarte neînsemnat dacă s-ar mulțumi numai cu două închinătoare, Pomponia și Ligia, cărora li se adaugă Ursus. Cred că acești adepți trebuie să fie mai mulți, ei au ajutat-o pe Ligia.

— Credința lor le poruncește să ierte, spuse Vinicius. La Acteea, când am întâlnit-o pe Pomponia, mi-a zis: „Dumnezeu să te ierte pentru nedreptatea pe care ne-ai făcut-o Ligiei și nouă”.

— Se pare că divinitatea lor e vreun curator foarte binevoitor. Hm, n-are decât să te ierte, iar în semn de iertare să-ți dea fata înapoi. I-aș oferi mâine o hecatombă¹³⁹. Nu-mi mai trebuie nici mâncare, nici baie, nici somn. O să mă îmbrac într-o

¹³⁹ Aici cu sensul de jertfă însemnată.

pelerină neagră și mă duc să hoinăresc prin oraș. Poate că așa travestit o s-o găsec. Sunt bolnav.

Petronius îl privi cu milă parcă. Într-adevăr, Vinicius avea ochii încercănați, pupilele îi străluceau din cauza fierbințelii, barba nerasă de dimineată îi acoperea maxilarele puternice cu o umbră întunecată, părul îi era răvășit și arăta cu adevărat bolnav. Iras și bălaia Eunice îl priveau și ele cu compătimire, dar el părea să nu le vadă; nici el, nici Petronius nu acordau nici cea mai mică atenție prezenței sclavelor, așa cum nu se sinchiseau de câinii ce se învârteau în jurul lor.

— Ai temperatură, te simți moleșit? întrebă Petronius.

— Așa-i.

— Atunci, ascultă-mă pe mine... Nu știu ce ți-ar recomanda medicul, dar știu cum aş proceda eu în locul tău. Până când va fi găsită Ligia, aş căuta la alta ce n-am aflat la ea. În vila ta, am văzut siluete grozave. Nu mă contrazice... Știu ce-i dragostea și mai știu că atunci când dorești o femeie ea nu poate fi înlocuită de alta. Dar la o sclavă frumoasă poți găsi întotdeauna fie și o distracție de moment...

— Nu vreau! se împotrivi Vinicius.

Petronius, însă, având pentru el o slăbiciune adevărată și vrând într-adevăr să-i aline suferința, începu să mediteze ce-ar putea face.

— Poate că ale tale nu mai au pentru tine farmecul noutății, adăugă după o clipă, dar (aici se uită pe rând la Iras și la Eunice, apoi își puse mâna pe șoldul grecoacei cu părul de aur) ia privește la această grație. Cu câteva zile în urmă, mezinul Fonteius Capidon mi-a oferit pentru ea trei flăcăiandri minunați din Clazomene, fiindcă nici Scopas¹⁴⁰ n-a sculptat un trup mai frumos. Nu înțeleg cum de-am rămas indiferent la farmecele ei până acum, căci fără doar și poate nu m-a reținut gândul la Crisotemis! Ți-o dăruiesc, ia-o!

Auzind acestea, bălaia Eunice îngălbeni ca ceara și, privind cu ochii îngroziți la Vinicius, îi ascultă răspunsul cu răsuflarea tăiată.

¹⁴⁰ Scopas (cca 420–cca 350 î.Hr.) — sculptor grec, autorul basoreliefurilor de la mausoleul din Halicarnas.

Tânărul zvâcni în picioare și strângându-și tâmplele în palme începu să vorbească repede ca un om care, vlăguit de boală, nu vrea să mai audă nimic:

— Nu!... Nu!... Nu mă interesează! Nici ea și nici altele... Îți mulțumesc, dar nu-mi trebuie! Mă duc s-o caut pe cealaltă prin oraș. Poruncește să-mi dea o pelerină galică din acelea cu glugă. Mă duc dincolo de Tibru. De-aș putea să-l văd măcar pe Ursus!...

Și se îndreptă în grabă spre ieșire. Văzând că nu mai are astâmpăr, Petronius nu încercă să-l oprească. Socotind totuși că refuzul lui Vinicius nu era decât o aversiune temporară față de orice altă femeie, afară de Ligia, și nevrând ca generozitatea lui să se risipească în zadar, se întoarse spre sclavă și-i spuse:

— Eunice, te duci la baie, te ungi, te îmbraci și te duci la locuința lui Vinicius.

Ea însă căzu în genunchi la picioarele lui și-l imploră cu mâinile împreunate să n-o izgonească de acasă. Nu vrea să se ducă la tribun, preferă să care lemne aici în *hipocaustum*, decât să fie acolo mai mare peste slujitori! Nu vrea! Nu poate! Și-l conjură să aibă milă de ea. N-are decât să poruncească s-o bată cu vergile în fiecare zi, numai să n-o trimită în altă casă.

Tremurând ca frunza, de teamă și emoție, își întindea mâinile spre stăpânul care o asculta uluit. O sclavă ce cuteza să se eschiveze de la îndeplinirea poruncii și să spună „Nu vreau și nu pot” era ceva nemaiauzit la Roma, așa că Petronius mai că nu voia să-și creadă urechilor. Într-un târziu, se încruntă. Era prea rafinat ca să fie crud. Sclavii lui, mai ales în timpul petrecerilor, aveau mai multă libertate decât alții, cu condiția să-și facă slujba exemplar și să respecte voința stăpânului, ca și pe cea a zeilor. Dacă se abăteau de la aceste două îndatoriri, știa să se arate destul de aspru, pedepsindu-i după obiceiul vremii, iar pentru că, afară de asta, nu suporta nicio împotrivire și nimic din ce i-ar fi putut tulbura liniștea, privi un răstimp la sclava îngenuncheată și spuse:

— Cheamă-l pe Tiresias și întoarce-te și tu cu el aici.

Eunice se ridică tremurând, cu lacrimi în ochi, și plecă. Reveni curând cu mai-marele peste *atrium*, cretanul Tiresias.

— Ia-o pe Eunice, îi porunci Petronius acestuia, și dă-i douăzeci de vergi, dar vezi să nu-i vatămi pielea.

Spunând acestea, trecu în bibliotecă, se așeză la masa de marmură trandafirie și începu să lucreze la *Ospățul lui Trimalchion*.

Dar fuga Ligiei și boala micuței Augusta nu-i dădeau pace, așa că nu trudi prea multă vreme. Mai ales boala fetiței era un lucru foarte important. Lui Petronius îi trecu prin minte că, dacă împăratul va crede că Ligia i-a făcut farmece micuței, atunci s-ar putea ca răspunderea să cadă și asupra lui, pentru că fata fusese adusă la palat la rugămintea lui. Nădăjduia totuși că la prima întâlnire cu cezarul va fi în stare să-l convingă de netemeinicia oricărei presupunerii de acest fel. Pe de altă parte, conta și pe anume slăbiciune a Popeei pentru el, ascunzându-l, ce-i drept, cu grijă, dar nu atât de bine ca el să nu-și dea seama. După o clipă, își alungă temerile, înălță din umeri și hotărî să coboare în *triclinium* să mănânce. După aceea, avea să fie dus încă o dată la palat, pe Câmpul lui Marte și la Crisotemis.

Dar în drum spre *triclinium*, la intrarea în coridorul destinat slujitorilor, văzu deodată silueta zveltă a bălaiei Eunice printre ceilalți sclavi și, uitând că nu-i poruncise lui Tiresias decât s-o bată cu vergile, își încruntă din nou sprâncenele și începu să-l caute cu privirea.

Nu-l găsi printre slujitori și se întoarse spre Eunice:

— Ți-ai primit pedeapsa?

Grecoaica i se aruncă a doua oară la picioare, duse la buze tivul togii lui, apoi răspunse:

— O, da, stăpâne! Am primit-o!...

În glasul ei răsunau parcă bucuria și recunoștința.

Era limpede, credea că, odată pedepsită, nu va mai trebui să plece din casă. Petronius înțelese și rămase mirat de îndărătnicia sclavei, dar era un prea bun cunoscător al firii omenești ca să nu-și dea seama că numai dragostea putea fi cauza acestei încăpățănări.

— Ai vreun iubit în casa mea? o întrebă.

Fata își înălță spre el ochii albaștri, înlăcrimați și răspunse atât de încet, încât abia putea fi auzită:

— Da, stăpâne!...

Și cum stătea așa, cu ochii ca marea, cu părul cănepiu aruncat spre spate, cu teama și speranța pe față, era atât de frumoasă, îl privea atât de rugătoare, încât Petronius, ca filosof ce susținea și el puterea iubirii, iar ca estet, respecta tot ce era frumos, se simți cuprins de milă.

— Cine este iubitul tău? o întrebă, arătând cu capul spre slujitori.

La această întrebare, însă, nu căpătă răspuns. Eunice se mulțumi să se aplece până la pământ și rămase nemișcată.

Petronius se uită la sclavi, printre ei erau câțiva tineri arătoși, dar nu citi nimic pe chipul niciunuia, toți parcă zâmbeau ciudat; mai privi apoi un moment la Eunice, care-i zăcea la picioare, și plecă în tăcere spre *triclinium*.

După-masă, porunci să fie dus la palat, apoi la Crisotemis, unde rămase până noaptea târziu. Dar când se întoarse acasă, îl chemă iarăși pe Tiresias.

— Eunice a fost pedepsită? îl întrebă.

— Da, stăpâne. Nu mi-ai îngăduit totuși să-i vrâstez pielea.

— Am mai dat și altă poruncă?

— Nu, stăpâne, răspunse *atriensis*, neliniștit.

— Foarte bine. Care dintre sclavi este ibovnicul ei?

— Niciunul, stăpâne.

— Ce știi despre ea?

Tiresias răspunse cu un glas cam nesigur:

— Eunice nu părăsește niciodată *cubiculum* noaptea. Doarme acolo cu bătrâna Acrizona și cu Ifida, iar după scaldă ta nu rămâne niciodată în baie... Celelalte slave își bat joc de ea, au poreclit-o Diana.

— Destul, îl opri Petronius. Ruda mea, Vinicius, căruia i-am dăruit-o astăzi de dimineață pe Eunice, n-a primit-o, așa că va rămâne aici. Poți să pleci.

— Stăpâne, îmi îngădui să mai vorbesc de Eunice?

— Ți-am poruncit să spui tot ce știi.

— Stăpâne, toți slujitorii vorbesc despre fata ce avea să locuiască în casa nobilului Vinicius. După plecarea ta, Eunice a venit la mine și mi-a mărturisit că știe un om și acesta ar putea s-o găsească.

— Aha! exclamă Petronius. Ce fel de om e?

— Eu nu-l cunosc, stăpâne, am crezut totuși că e bine să-ți spun de el.

— Bine. Mâine acest om să aștepte aici venirea tribunului, și tu anunță-l ca tot mâine să-mi facă o vizită de dimineață.

Atriensis se înclină și plecă.

Fără să vrea, Petronius începu să se gândească la Eunice. În primul moment, îi apăru limpede că tânăra sclavă dorește ca Vinicius s-o găsească pe Ligia numai pentru a nu fi silită ea să-i țină locul. Apoi îi fulgeră prin minte că omul de care vorbise fata s-ar putea să fie amantul ei și gândul acesta nu-i făcu nicio plăcere. Exista de bună seamă un mijloc simplu de a afla adevărul, întrucât era de-ajuns să poruncească s-o cheme pe Eunice, dar ora era târzie, iar Petronius se simțea vlăguit după vizita lungă de la Crisotemis și voia să se culce. Totuși, în drum spre *cubiculum*, își aduse aminte nu se știe din ce pricină că în colțul ochilor amantei văzuse astăzi câteva riduri. Mai medită că frumusețea ei era mai puțin adevărată, acum, decât se vorbea în toată Roma, iar Fontius Capidon, oferindu-i trei copilandri din Clazomene pentru Eunice, voise s-o cumpere prea ieftin.

CAPITOLUL XIII

A DOUA ZI, PETRONIUS ABIA APUCASE SĂ SE ÎMBRACE ÎN *unctorium*, când apăru Vinicius, chemat de Tiresias. Aflase că nu sosise nicio veste de la porțile orașului și în loc să se bucure, pentru că era o dovadă că Ligia se găsește încă la Roma, se turti de tot, deoarece își spusese că Ursus o scosese din oraș imediat după ce o răpise, așadar, înainte ca sclavii lui Petronius să ajungă să păzească porțile. E adevărat, toamna, când zilele erau mai scurte, se închideau destul de devreme, dar se și deschideau pentru cei